

TAIK – ett samarbete för äldres munhälsa

Hallå där...
...Maria och Monica

Maria Rangefil är chef för kvalitets- och utvecklingsfunktionen i Borås stad. Monica Ringdahl är en av två tandhygienister i Borås stad inom projektet tandhygienist i kommunal verksamhet (TAIK). Ni har jobbat tillsammans i projektgruppen i över tre år, vad har arbetet inneburit?

– TAIK-projektet kom väldigt väl in i kommunens arbete med kvalitetsregistret Senior Alert, där vi jobbar med riskbedömningar av fall, trycksår, undernäring och just munhälsa hos våra patienter. Projektet har inneburit att vår personal har stärkt sin kompetens inom munvård, att riskbedöma munhälsa och kunskap om de ekonomiska tandvårdsstöden.

TAIK är ett samverkansprojekt och vi är två verksamheter som ska lära känna varandra och jobba tillsammans. Vi kunde inget om tandvården och ni kunde inget om kommunen. Vi har alla lärt oss mycket och har nu en helt annan förståelse för varandras arbete. Så för boråsaren kanske inte allt märks

nu, men det blir en långsiktig förändring, säger Maria.

– Vi har jobbat brett med olika delar. Jag och min kollega har mött

seniorer i Borås, både inom kommunens egen verksamhet såsom träffpunkter och anhörigstöd, men också på apotek och seniorgrupper.

Tandhygienist i kommun, TAIK

Åldrande och sjukdom kan göra att en person blir beroende av vård och omsorg och i samband med det försämras ofta munhälsan. Detta har en negativ påverkan på personens hälsa och livskvalitet. Forskning har visat att det finns stora behov gällande munhälsan hos personer som får hjälp från äldreomsorgen. Traditionellt har det inte varit fokus på munhälsan inom vård och omsorg.

Ett sätt att förbättra detta är att ha en TAIK på liknande sätt som det finns en MAS (Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska) och MAR (Medicinskt Ansvarig för Rehabilitering) i kommunerna. Målsättningen är att TAIK:s strategiska arbete med munhälsofrågor i den kommunala verksamheten ska främja en god munhälsa hos den äldre befolkningen.

Västra Götalandsregionen i samarbetet med Folktandvården Västra Götaland

På grund av pandemin har det blivit både fysiska och digitala träffar. Sen har vi, som Maria nämnde, jobbat mycket med kompetens och utbildat kommunens personal inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende och biståndshandläggare i munhälsa, munvård (praktiskt och teoretiskt) och de ekonomiska tandvårdsstödet* som regionen ger. Vi försöker få ut information i alla tänkbara kanaler.

Munhälsan och tandvårdsstöden ska finnas med på ett tydligare sätt i verksamheten. Bland annat så frågar nu kommunens biståndshandläggare om munhälsan i sina samtal och informerar om tandvårdsstöden i deras möten för seniorer. Vi har en kontinuerlig process där vi reviderar alla kommunens rutiner och manualer kring munhälsa. Vi hittar nya arbetsområden hela tiden, säger Monica.

Kan ni berätta om någon konkret förändring?

– Just när det gäller tandvårdsstödet – det är lite snårigt och den kompetensen är inget man som biståndshandläggare naturligt får med sig. Men i och med att biståndshandläggarna nu har ett samtalsstöd med tre frågor som handlar om munhälsan och hur personen klarar tandborstningen, så blir de behoven tydliga och väcker frågan om personen är berättigad ett tandvårdsstöd.

Att fråga om munhälsan har inte varit naturligt för oss inom kommunen, och det är något som detta projekt har överbryggat och gett oss kompetens inom, säger Maria.

– Jag upplever att personalen tycker att det är roligt och det

känns som att vi har nått ut med vårt budskap. Sen finns det givetvis också utmaningar, såsom personalomsättning. Det har bland annat lett till att vi har spelat in föreläsningar så att alla nyanställda kan ta del av dem, säger Monica.

[*Läs mer om ekonomiska tandvårdsstöd på 1177](#)

Resultat

TAIK har drivits i projektform av Folktandvården Västra Götaland i fyra kommuner: Borås, Kungälv, Skövde och Trollhättan. Projektet startade 2018 och avslutas 2022. Dessförinnan testades konceptet under tre år i Mariestads kommun.

Fem tandhygienister har arbetat 50 procent i kommunerna med att utbilda personal, ge information, vara ett kunskapsstöd för kommun och invånare samt kvalitetssäkra kommunens befintliga rutiner gällande munhälsa, munvård och tandvård för äldre personer. Man har haft regelbundna möten och gjort nulägesanalyser, satt upp gemensamma mål, upprättat handlingsplaner och utvärderat.

Preliminära resultat från utvärderingen av kommunerna i projektet visar att:

- Fler äldre personer i kommunerna har fått ta del av regionens ekonomiska tandvårdsstöd.
- Omsorgspersonal har gjort fler riskbedömningar av äldre personers munhälsa i kvalitetsregistret Senior Alert.
- Munvårdsrutiner vid kommunens särskilda boenden har kvalitets-säkrats, vilket har lett till förbättringar.
- Omsorgspersonal uppger i högre utsträckning att de har bra rutiner för munvård
- Intervjustudier med personalen har visat att TAIK bidragit till en gemensam förståelse och ökad kunskap om tandvård, munhälsa och kommunal verksamhet.

Vidarebefordra gärna brevet

Som mottagare av nyhetsbrevet får du gärna vidarebefordra det till andra personer som du tror kan ha nytta och glädje av informationen.

Önskemål

Kontakta redaktionen om du har frågor eller förslag på ämnesområden om något som du vill att vi ska skriva om.

Kontakt

Isabelle Johansson,
Centrum för äldretandvård
E-post:
isabelle.johansson@vgregion.se